

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕГУЛЮВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ПРОЦЕДУРИ ЯК ІНСТРУМЕНТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Державне некомерційне підприємство
«Державний університет «Київський авіаційний інститут»
проспект Любомира Гузара, 1, 03058, Київ, Україна
E-mail: 4527805@stud.nau.edu.ua

Метою статті є дослідження зарубіжного досвіду регулювання адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування. **Методи дослідження:** обрана тема наукового дослідження потребує застосування різноманітних наукових методів і підходів для отримання якісних результатів. Тому для вирішення поставлених завдань використано такі методи дослідження: аналіз; системний метод; аналітичний тощо. **Результати:** майбутня політична стабільність нашої держави, а також ефективне функціонування органів місцевого самоврядування багато в чому залежить від оптимального впровадження та реалізації адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, метою якої є гарантування надійного та ефективного механізму прийняття адміністративних рішень щодо прав та інтересів громадян. Основна функція адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування полягає в забезпеченні ефективного та дієвого виконання й застосування закону в інтересах суспільства. **Обговорення:** досягнення нової якості місцевого самоврядування неможливе без кардинальних змін у підходах до розуміння інституційних та процедурних засад політичних та адміністративних процесів місцевої демократії на рівні місцевого самоврядування. Тому немає сумнівів, що головною передумовою демократичного розвитку будь-якої країни є становлення та успішний розвиток інституту місцевого самоврядування. Важливим чинником для розвитку інститутів самоврядування є процес глобалізації, який суттєво змінює суспільно-політичні відносини, змінює принципи взаємодії територіальних громад, політичних організацій, органів місцевого самоврядування. Задля ефективного здійснення повноважень місцевого самоврядування на місцевому рівні важливим є комплексний досвід регулювання адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування; адміністративна процедура; зарубіжний досвід; публічне адміністрування.

Постановка проблеми та її актуальність. Безперечно, досягнення нової якості місцевого самоврядування неможливе без кардинальних змін у підходах до розуміння інституційних та процедурних засад політичних та адміністративних процесів місцевої демократії на рівні місцевого самоврядування. Тому немає сумнівів, що головною передумовою демокра-

тичного розвитку будь-якої країни є становлення та успішний розвиток інституту місцевого самоврядування.

Разом з тим практика реформ переважної більшості країн на рубежі ХХ-ХХІ століть наочно показала, що без створення сильної держави ця мета практично недосяжна, і в такій ситуації принципово важливим і актуальним по-

стає завдання виявлення сутнісних характеристик місцевого самоврядування і вивчення основних складових його успішного розвитку шляхом запозичення позитивного зарубіжного досвіду в цій сфері.

Слід підкреслити, що питання місцевого самоврядування як ніколи актуальні на сучасному етапі. Перехід України до нової моделі місцевого самоврядування та відхід від тієї, що склалася за часів Радянського Союзу, потребує пильної уваги та детального вивчення, оскільки багато в чому несистемна, непродумана та теоретично необґрунтована практика реформування адміністративно-територіальної організації суспільства у пострадянський період призвела до очевидних негативних наслідків.

Важливим чинником для розвитку інститутів самоврядування є процес глобалізації, який суттєво змінює суспільно-політичні відносини, принципи взаємодії територіальних громад, політичних організацій, органів місцевого самоврядування. Задля ефективного здійснення повноважень місцевого самоврядування на місцевому рівні важливим є комплексний досвід регулювання адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Проблематиці, пов'язаній із розглядом та аналізом адміністративних процедур у сучасній вітчизняній і зарубіжній адміністративно-правовій науці, присвячені численні праці таких відомих українських учених, як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, В.М. Бевзенко, І.В. Болокан, О.Г. Бондар, Ю.А. Волкова, Д.В. Лученко, О.О. Маркова, О.В. Марченко, Р.С. Мельник та інші.

Незважаючи на значну кількість публікацій з питань місцевого самоврядування, проблема ролі адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування залишається недостатньо вивченою. Це пов'язано, по-перше, з недооцінкою процесів, що відбуваються на місцевому рівні, як важливих чинників, що впливають на розвиток політичної системи суспільства; по-друге, з необхідністю постійної наукової рефлексії процесів, що відбуваються на нижчих рівнях

публічної влади, що особливо актуально в умовах формування інституту місцевого самоврядування та його реформування в умовах дії воєнного стану; по-третє, з необхідністю удосконалення методологічного інструментарію дослідження цього явища.

Метою статті є дослідження зарубіжного досвіду регулювання адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Органи місцевого самоврядування, а також органи державної влади залучаються до реалізації єдиної державної політики, вирішення проблем, що стосуються сфери спільної компетенції, таких як охорона здоров'я та медичне обслуговування, дошкільна, загальна та середня професійна освіта, право на житло, утримання доріг тощо, що свідчить про постійну взаємодію державних та муніципальних органів влади. Крім того, конституційне положення про взаємодію органів державної влади та місцевого самоврядування як елементів єдиної системи публічної влади вказує на мету такої взаємодії – найбільш ефективно вирішення проблем на благо населення, яке проживає на відповідній території. Взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування є одним із ключових напрямів реалізації всієї державної політики. Саме злагоджене функціонування системи публічної влади визначає якість розвитку демократичних інститутів і всіх сфер життєдіяльності. Крім того, зростання громадської активності стає організованим із створенням та розширенням органів самоорганізації [1].

Публічні функції органів державної влади та органів місцевого самоврядування є їх повноваженнями, які ці органи мають право здійснювати у взаємодії з органами державної влади. Для такої взаємодії є ряд умов. По-перше, є повноваження, які можуть здійснювати виключно органи державної влади або органи місцевого самоврядування. Сюди відноситься, наприклад, правотворча діяльність органів державної влади або питання місцевого значення муніципальних влад. Тому взаємодія між державними та місцевими органами влади не повинна суперечити закону. По-друге, повноваження, що реалізуються

при взаємодії органів державної влади та місцевого самоврядування, не повинні суперечити одна одній. Крім функцій, які є спільними для органів державної влади та місцевого самоврядування, варто виділити їх основні принципи соціальної взаємодії: доцільність; взаємна ефективність і обґрунтованість; прихильність до спільних цінностей; принцип диференціації; і принцип рівноваги або стабільності системи. Вважаємо, що ці принципи цілком можуть бути застосовні до характеристики державно-муніципальної взаємодії, оскільки державні органи та місцеве самоврядування функціонують в єдиному соціальному полі.

Муніципалітети – це найближчі до людей установи державного управління, тому місцевий рівень влади є дуже сприятливим для розвитку державного управління [2]. Будь-яка взаємодія – це активний процес, який включає в себе прямі і зворотні зв'язки між елементами. У випадку з органами публічної влади взаємодія її елементів передбачає не тільки керівний вплив органів державної влади на місцеве самоврядування в силу підлеглихості останньої, а й їх організаційну взаємодію, що забезпечує цілеспрямоване та ефективно вирішення завдань на благо населення.

Історія людства свідчить про поступове виникнення та еволюцію структур місцевого самоврядування в різних країнах світу, зі складною взаємодією між місцевими громадами та центральною владою [3]. На сучасному етапі успішна взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування зводиться до досягнення їх ефективної взаємодії у вирішенні спільних проблем, що безпосередньо залежить від послідовного та цілеспрямованого розвитку моделі взаємодії рівнів органів публічної влади.

Умовно їх можна поділити на три: адміністративні, децентралізовані та дуалістичні. Адміністративна (централізована) модель побудови відносин зводиться до жорсткого підпорядкування місцевого самоврядування державі. У цій моделі місцеве самоврядування є продовженням державного управління, а місцеве самоврядування фактично замінюється місцевою державною адміністрацією. Така модель була притаманна радянському періоду

взаємодії державної та місцевої влади. Варто зазначити, що радянська модель місцевого самоврядування зберігає наукову цінність та є цікавою з точки зору вивчення тоталітарних, надмірно централізованих систем державного управління [4].

Децентралізована модель характеризується повним відокремленням місцевого самоврядування від державного, при цьому органи місцевого самоврядування займаються лише питаннями місцевого значення. Крім того, громадяни децентралізованих громад мають більше довіри до місцевої влади та частіше беруть участь у місцевих виборах, тому найбільш вірогідним механізмом є демократичний процес об'єднання для побудови нових місцевих громад [1]. Однак на практиці складно знайти децентралізовану модель взаємодії держави та місцевої влади в чистому вигляді, саме тому, що місцеві органи влади є похідними від держави та залежними від неї.

Дуалістична (змішана) модель побудови відносин між державою та місцевими органами влади передбачає незалежність місцевого самоврядування в межах визначеної законом конкретної компетенції. При використанні цієї моделі місцеве самоврядування набуває дуалістичного характеру, воно є одночасно державним і громадським інститутом. Спільним для вищезазначених моделей є те, що органами місцевого самоврядування є органи, які обираються безпосередньо громадянами, а місцевою адміністрацією – ті, що призначаються центральною владою. Однак справедливо буде сказати, що виборність – не єдина особливість органів місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування повинні бути не тільки виборними, а й мати певний набір повноважень, певну незалежність, тобто мати реальні права.

Повноваження місцевих органів влади, як правило, закріплені в спеціальних нормативних актах. У ряді зарубіжних конституцій є або глави, або окремі статті, присвячені регулюванню місцевого самоврядування. Як правило, такі глави мають невеликий розмір і містять посилення на чинне законодавство тієї чи іншої держави. Наприклад, в Конституції Японії є глава 8 «Місьцеве самоврядування», яка включає в себе

всього чотири статті (ст. 92-95). Цей розділ містить лише основні принципи та положення, що стосуються місцевого самоврядування. Зокрема, в ньому зазначено, що в країні є такі органи і їх робота встановлена законом, головні посадові особи органів державної влади обираються населенням, а місцеві органи влади мають право розпоряджатися своїм майном. Спеціальний закон, який стосується конкретного органу місцевого самоврядування, може бути прийнятий парламентом лише за згодою більшості виборців, які проживають на території місцевої влади. При цьому парламент, як національний орган, повинен враховувати думку жителів тієї чи іншої місцевості, якщо закон стосується їх інтересів.

Конституція Італії включає в себе главу 5 «Регіони, провінції і громади» 2. Цей розділ в основному присвячений регулюванню правового статусу регіонів. Статус італійських регіонів досить специфічний, є регіони з автономним статусом і зі звичайним статусом. Регіон не зовсім вписується в поняття «місцева» адміністративно-територіальна одиниця, та й органи влади тут мають більші повноваження. Що стосується органів провінцій і комун, то в італійській Конституції про них сказано дуже мало, зокрема: «Провінції і комуни є автономними утвореннями в межах принципів, встановлених загальними законами республіки» (ст. 128); «Провінції і комуни є також територіальними одиницями державного регіонального поділу» (ст. 129). Також зазначено, що детальне правове регулювання встановлюється законами.

Законодавство Фінляндії, що регулює місцеве самоврядування, відповідає статтям Європейської хартії місцевого самоврядування. Загалом, хоча місцеве самоврядування у Фінляндії захищене конституцією та законом, воно сильно залежить від держави та багато в чому обмежене. Нинішня урядова реформа кидає виклик місцевому самоврядуванню, встановлюючи новий регіональний рівень управління, змінюючи фінську систему місцевого самоврядування.

Тягар надання публічних послуг змушує органи місцевого самоврядування проводити реформи, що, у свою чергу, впливає на відносини між центральними та місцевими органами вла-

ди. У Фінляндії найбільші виклики для дотримання та реалізації принципів Хартії пов'язані з широкими повноваженнями муніципалітетів, фінансовими обмеженнями та сильним державним управлінням [5].

Інститут місцевого самоврядування може сприяти становленню та поглибленню демократичного процесу та практики, а також забезпеченню розвитку держави за участі територіальних громад. Наприклад, німецьке законодавство досить детально регулює питання місцевого самоврядування та врядування.

Кілька статей, присвячених цьому питанню, містяться у Федеральній конституції – головному законі ФРН. Зокрема, варто звернути увагу на статтю 28, яка говорить, що в землях, районах і громадах народ повинен мати представництво, встановлене загальними, прямими, вільними, рівними і таємними виборами.

У цьому нормативно-правовому акті також зазначено, що громадам має бути надано право регулювати в рамках закону під свою відповідальність усі справи територіальної громади. При цьому під громадами розуміють територіальні одиниці місцевого рівня, які за розміром перевищують федеральні суб'єкти земель. Громади та об'єднання громад також згадуються в пункті 3 статті 1055 Федеральної конституції.

Однак, згідно з німецьким законодавством, питання місцевого самоврядування найбільш детально регулюються на рівні земель. Кожна земля в Німеччині має свою конституцію, і в кожній землі діють спеціальні закони про місцеве самоврядування. Наприклад, у Баден-Вюртемберзі є комплексне регулювання щодо громад. Цей нормативний акт складається з п'яти частин і включає в себе 147 пунктів. Безперечно, такий об'ємний нормативно-правовий акт дуже детально регулює питання місцевого самоврядування.

Одна з демократичних європейських країн – Французька Республіка – розробила дієздатну та ефективну модель місцевого самоврядування та накопичила законодавчу базу з цих питань. Конституція Франції дуже лаконічно регулює питання місцевих влад, в ній міститься розділ 12 «Про територіальні колективи», в якому згаду-

ються лише дві адміністративні одиниці Франції, які можна віднести до місцевих органів влади. Таким чином, територіальні колективи Республіки – це комуни, департаменти, заморські території. Будь-які інші територіальні колективи створюються законом. Ці колективи вільно управляються виборними органами при дотриманні умов, передбачених законом (ст. 72). Конституція Франції лише визначає, які адміністративні одиниці існують і встановлює принцип виборних органів, які повинні бути в цих одиницях, а також посилається на закон: питання французького самоврядування регулюються законом.

Розуміння того, як відбулися політичні зміни в Іспанії та Греції, передбачає вивчення особливостей кожного перехідного процесу та впливу, який він мав на побудову сучасних суспільств у цих країнах [6]. Наприклад, в конституціях Іспанії та Греції не використовується термін «місцеве самоврядування», а в цих нормативно-правових актах використовується категорія «місцева адміністрація». У частині 8 глави 2 Конституції Іспанії «Про місцеву адміністрацію» зазначено, що Конституція гарантує автономію муніципалітетів, які мають всі права юридичної особи, а управління ними доручено відповідним муніципальним радам, до складу яких входять алькальди і радники. Радники обираються населенням муніципалітету загальним, рівним, вільним, прямим і таємним голосуванням на умовах, встановлених законом, а алькальди обираються радниками або населенням.

Варто відзначити, що термін «муніципалітет» або «муніципальний орган» в ряді країн рівносильний поняттю органу місцевого самоврядування – виборного органу. У США та Англії муніципалітетами називають лише міські органи, тоді як в інших країнах муніципалітетом називають будь-який виборний орган.

Таким чином, можна зробити висновок, що термінологія, яка використовується в різних країнах світу, досить своєрідна. Одні і ті ж органи можуть називатися адміністративними, управлінськими, і органами самоврядування, але, згідно з викладеними в теорії принципами, їх слід розрізняти, так як обираються тільки представники відповідних органів.

Важливо також відзначити, що 15 жовтня 1985 року була прийнята Європейська хартія місцевого самоврядування, яка є обов'язковою для виконання державами-членами Ради Європи і встановлює найважливіші конституційні та законодавчі принципи місцевого самоврядування. У ній зазначено, що принцип місцевого самоврядування повинен бути визнаний в законодавстві країни і, по можливості, в Конституції країни.

Необхідно також звернути увагу на дуже важливий принцип, закріплений в Європейській хартії місцевого самоврядування, суть якої полягає в тому, що органи місцевого самоврядування в межах, встановлених законом, мають повну свободу дій щодо прийняття власних ініціатив з будь-якого питання, яке не виключено з їх компетенції і не належить до компетенції іншого органу влади [7]. Таким чином, закріплюється принцип виключної компетенції і виділяється певна сфера самостійних повноважень цих органів. Таким чином, можна назвати два основні принципи діяльності органів місцевого самоврядування і самоврядування як явища в цілому: виборність і певний набір прав.

Основними цілями муніципальної діяльності є поліпшення умов життя громадян і створення сприятливого середовища для населення муніципалітету. Важливу роль у досягненні цієї мети відіграє діяльність органів місцевого самоврядування щодо задоволення основних життєвих потреб громадян, що передбачає розвиток місцевої інфраструктури та організацію надання публічних послуг, а відповідно й питання реалізації адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування у кожній країні вирішується шляхом функціонування власного механізму прийняття адміністративних рішень. У результаті їх функціонування у світі з'явилася велика кількість видів адміністративних процедур і сформувалися конкретні моделі, спрямовані на виконання нових завдань і функцій відповідно до нових умов спільного управління (*collaborative governance*) та напрямів адміністративної реформи [8].

На модель адміністративної процедури впливає тип адміністративної системи, у межах якої

вона виникає і розвивається. Зарубіжні вчені розрізняють два типи адміністративної системи – юридичну, яка притаманна більшості країн ЄС та менеджеральну систему, яка притаманна США [8].

Варто вказати, що більшість країн ЄС намагалися кодифікувати адміністративну процедуру: одні за допомогою загального закону (Німеччина, Іспанія, Італія, Грузія, Греція тощо), інші – за допомогою галузевих законів (Україна), окремі – за допомогою кодексів (Польща [9], Франція [10]).

На сучасному етапі виділяють, з поміж інших моделей адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, є модель адміністративної процедури третього покоління, яку називають колаборативною моделлю, оскільки вона ґрунтується на співпраці як між органами місцевого самоврядування та приватними особами, які активно залучаються в процес прийняття рішень з метою забезпечення їх участі на різних стадіях процедури.

Особливістю названої моделі є те, що рішення приймаються в межах процедури, а в її основі лежать два основні принципи, а саме: співпраця і творчість. Співпраця актуальна та необхідна в тому разі, якщо органу місцевого самоврядування потрібні спільні зусилля з боку інших органів або громадськості в певній сфері урядування. Ця модель спрямована на пошук оптимальних рішень, оскільки в ній враховуються всі інтереси і кожна сторона поділяє відповідальність на різних стадіях та етапах процедури [11, с. 14-18]. Співпраця органу місцевого самоврядування та інших учасників процесу зосереджує увагу на адаптивному вирішенні проблем, широкій участі різних суб'єктів, гнучкості в пошуку рішень, а також розподілі завдань між державним та приватним секторами. І відбувається все наведене за допомогою певної адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування.

Творчий характер адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування виражається в прийнятті рішень та діях, які супроводжують

спільну діяльність органів місцевого самоврядування та інших осіб, зокрема, комплексні процедури в ЄС (*composite procedures*). Результатом адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, є не тільки рішення, а й інші види спільної діяльності на різних етапах циклу формування політики та реалізації органами місцевого самоврядування своїх повноважень. Так, прикладами адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування є процедури «конкурентного діалогу» і «конкурентні процедури з переговорами» [8].

Найбільш оптимальним прикладом у питанні закріплення більшості елементів, характерних для моделі адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, є Французький Кодекс взаємовідносин між громадськістю та адміністрацією (CRPA), в якому закріплені положення, які регулюють правила проведення відкритих консультацій, переговорів адміністрації з громадськістю, у тому числі online, інститут *«enquête publique»*, обмін інформацією між адміністрацією та громадськістю через запити та низка інших прогресивних положень [12].

Крім того варто зазначити, що в Угорщині, після вступу до Європейського Союзу, в 2006 році був введений особливий адміністративний процедурний режим для полегшення і прискорення окремих адміністративних процедур. Такі адміністративно-процесуальні положення включали так звані «прискорені» процедури, скорочені процесуальні строки та форми комунікації, особливо щодо співпраці між органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами. Ці інструменти гарантували можливість ефективного, цілеспрямованого та швидкого використання ресурсів як з національного бюджету, так і, зокрема, з фондів Європейського Союзу, в оптимальні строки [13].

Проте у спеціальній літературі підкреслюється, що вимоги, пов'язані з ефективністю цих адміністративних процедур, особливо вимога щодо швидкості, може негативно вплинути

на забезпечення прав осіб та ефективне забезпечення їх інтересів [14].

Розглядати модель німецької адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування доцільно через її внутрішню структуру, яка відображається в Законі ФРН «Про адміністративну процедуру» і тим самим відрізняє її від інших моделей (зокрема, американської або французької). Аналізуючи положення наведеного закону, варто вказати, що в «нормативній моделі адміністративної правозастосовної процедури» чітко визначаються: 1) цільове призначення процедури та функції; 2) сфера діяльності та застосування; 3) учасники процедури; 4) принципи процедури; 5) внутрішня структура; 6) правові засоби, які забезпечують контроль за результатами процедури [15].

Крім закону про адміністративну процедуру, у Німеччині діють ще й інші спеціальні акти, які закріплюють додаткові вимоги формального і процедурного характеру до окремих сфер адміністративного права. Вони замінюють собою правила закону як *lex specialis* [16]. Учасником є не просто та особа, правам якої може бути завдано шкоди або вони в якийсь спосіб можуть бути порушені в результаті прийняття рішення, а особа, яка бере участь або в силу закону, або на підставі звернення до адміністративного органу і вважається учасником адміністративної процедури. Таким чином доцільно зазначити, що у німецькій адміністративній моделі гармонійно узгоджені потреби ефективного управління з верховенством закону та повагою прав громадян.

Висновки. Підсумовуючи наведене доцільно дійти висновку, що як показує зарубіжний досвід, майбутня політична стабільність нашої держави, а також ефективне функціонування органів місцевого самоврядування багато в чому залежить від оптимального впровадження та реалізації адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяльності органів місцевого самоврядування, метою якої є гарантування надійного та ефективного механізму прийняття адміністративних рішень щодо прав та інтересів громадян. Основна функція адміністративної процедури як інструменту забезпечення діяль-

ності органів місцевого самоврядування полягає в забезпеченні ефективного та дієвого виконання й застосування органами місцевого самоврядування закону в інтересах суспільства.

Література

1. Arends H., Brik T., Herrmann B., Roesel F. Decentralization and trust in government: Quasi-experimental evidence from Ukraine. *Journal of Comparative Economics*. 2023. № 51(4). P. 1356–1365. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jce.2023.08.002>
2. Krüger D., Mohamad-Klotzbach C., Pfeilschifter R. Local self-governance in antiquity and in the global south: Theoretical and empirical insights from an interdisciplinary perspective. URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110798098/html>
3. Захарченко В. Участь громадян та держави в забезпеченні ефективної діяльності органів місцевого самоврядування (в контексті реформи децентралізації). *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2020. № 1(21). С. 32–37. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-01-32-37>
4. Марченко В. Системи місцевого самоврядування в контексті проведення реформи децентралізації влади в Україні. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. 2023. № 2(2). С. 8–17. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjpp.20230202.02>
5. Brezovnik B., Hoffman I., Kostrubiec J. Local self-government in Europe URL: <http://www.lex-localis.press/index.php/LexLocalisPress/catalog/book/LocalGovernmentEurope>
6. Fytily M., Cardina M. From History to Memory: Representations of Regime Change in Portugal, Spain and Greece. URL: <https://journals.openedition.org/mcv/18846>
7. European Charter of Local Self-government (1985). URL: <https://rm.coe.int/european-charter-of-local-self-government-eng/1680a87cc3>
8. Markova O.O. Review of the state of administrative procedure regulation in the field of providing administrative services. *Європейські перспективи*. 2022. № 2. С. 187–193

9. Kodeks postępowania administracyjnego: Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19600300168>
10. Code des relations entre le public et l'administration. Légifrance. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000031366350/>
11. Freeman J. Collaborative Governance in the Administrative State. *UCLA Law Review*. 1997. Vol. 45. Issue. 1. P. 1-99.
12. Маркова О.О. Світові моделі адміністративної процедури. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2021. № 1. С. 105–111.
13. Волкова Ю.А. Фіскальна децентралізація: світовий досвід та шляхи реалізації в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 240-242. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-2/57>
14. Siket J. Local self-governments' competences in administrative procedures related to prioritized investments in Hungary. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov Series VII: Social Sciences*. 2024. Vol. 17(66). No. 1. P. 177-184. DOI: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2024.17.66.1.1>
15. Horbalinskiy V., Markova O., Volkova Yu., Litoshko V., Hlukhoveria K. Modalities of protection of the rights of individuals according to the administrative-procedural order and in legal-administrative procedures. *Cuestiones Políticas*. № 41(78). P. 94-103. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.06>
16. Bader J., Ronellenfitch M. *Verwaltungsverfahrgesetz. Kommentar Administrative Procedure Act. Commentary*, 2010 s.
- URL: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1515/9783110798098/html>
3. Zakharchenko V. Uchast hromadyan ta derzhavy v zabezpechenni efektyvnoyi diyalnosti orhaniv mistsevoho samovryaduvannya (v kontesti reformy detsentralizatsiyi). *Ekonomichnyy chasopys Skhidnoyevropeyskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrayinky*. 2020. № 1(21). S. 32–37. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-01-32-37>
4. Marchenko V. Systemy mistsevoho samovryaduvannya v konteksti provedennya reformy detsentralizatsiyi vlyady v Ukrayini. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. 2023. № 2(2). S. 8–17. DOI: <https://doi.org/10.46299/j.isjpp.20230202.02>
5. Brezovnik B., Hoffman I., Kostrubiec J. Local self-government in Europe URL: <http://www.lex-localis.press/index.php/LexLocalisPress/catalog/book/LocalGovernmentEurope>
6. Fytili M., Cardina M. From History to Memory: Representations of Regime Change in Portugal, Spain and Greece. URL: <https://journals.openedition.org/mcv/18846>
7. European Charter of Local Self-government (1985). URL: <https://rm.coe.int/european-charter-of-local-self-government-eng/1680a87cc3>
8. Markova O.O. Review of the state of administrative procedure regulation in the field of providing administrative services. *Європейські перспективи*. 2022. № 2. С. 187–193
9. Kodeks postępowania administracyjnego: Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. URL: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19600300168>
10. Code des relations entre le public et l'administration. Légifrance. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000031366350/>
11. Freeman J. Collaborative Governance in the Administrative State. *UCLA Law Review*. 1997. Vol. 45. Issue. 1. P. 1-99.
12. Markova O.O. Svitovi modeli administrativnoyi protsedury. *Naukovyi visnyk publichnoho ta pryvatnoho prava*. 2021. № 1. S. 105–111.
13. Volkova Yu.A. Fiskalna detsentralizatsiya: svitovyi dosvid ta shlyakhy realizatsiyi v Ukrayini. *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*. 2024.

References

1. Arends H., Brik T., Herrmann B., Roesel F. Decentralization and trust in government: Quasi-experimental evidence from Ukraine. *Journal of Comparative Economics*. 2023. № 51(4). P. 1356–1365. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jce.2023.08.002>
2. Krüger D., Mohamad-Klotzbach C., Pfeilschifter R. Local self-governance in antiquity and in the global south: Theoretical and empirical insights from an interdisciplinary perspective.

№ 2. S. 240-242. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-2/57>

14. Siket J. Local self-governments' competences in administrative procedures related to prioritized investments in Hungary. *Bulletin of the Transilvania University of Braşov Series VII: Social Sciences*. 2024. Vol. 17(66). No. 1. P. 177-184. DOI: <https://doi.org/10.31926/but.ssl.2024.17.66.1.1>

15. Horbalinskiy V., Markova O., Volkova Yu., Litoshko V., Hlukhoveria K. Modalities of protection of the rights of individuals according to the administrative-procedural order and in legal-administrative procedures. *Cuestiones Políticas*. № 41(78). P. 94-103. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.06>

16. Bader J., Ronellenfitsch M. *Verwaltungsverfahrgesetz. Kommentar Administrative Procedure Act. Commentary*, 2010 s.

Oleksandr Malysh

**FOREIGN EXPERIENCE IN REGULATING ADMINISTRATIVE
PROCEDURE AS A TOOL FOR ENSURING THE ACTIVITIES
OF LOCAL GOVERNMENT BODIES**

State Non-Commercial Company «State University «Kyiv Aviation Institute»
Liubomyra Husara Avenue, 1, 03058, Kyiv, Ukraine
E-mail: 4527805@stud.nau.edu.ua

*The purpose of the article is to study the foreign experience of regulation of administrative procedure as a tool for ensuring the activities of local self-government bodies. **Research methods:** the chosen topic of scientific research requires the use of various scientific methods and approaches to obtain qualitative results. Therefore, the following research methods were used to solve the tasks: analysis; system method; analytical, etc. **Results:** the future political stability of our state, as well as the effective functioning of local self-government bodies, largely depends on the optimal introduction and implementation of the administrative procedure as a tool for ensuring the activities of local self-government bodies, the purpose of which is to guarantee a reliable and effective mechanism for making administrative decisions on the rights and interests of citizens. The main function of the administrative procedure as a tool for ensuring the activities of local self-government bodies is to ensure the effective and efficient implementation and application of the law in the public interest. **Discussion:** achieving a new quality of local self-government is impossible without fundamental changes in approaches to understanding the institutional and procedural foundations of political and administrative processes of local democracy at the level of local self-government. Therefore, there is no doubt that the main prerequisite for the democratic development of any country is the formation and successful development of the institution of local self-government.*

At the same time, the practice of reforms in the vast majority of countries at the turn of the 20th and 21st centuries has clearly shown that without the creation of a strong state, this goal is practically unattainable, and in such a situation, the task of identifying the essential characteristics of local self-government and studying the main components of its successful development by borrowing positive foreign experience in this area becomes fundamentally important and urgent.

It should be emphasized that the issues of local self-government are more relevant than ever at the present stage. Ukraine's transition to a new model of local self-government and the departure from the one that developed during the Soviet Union requires close attention and detailed study, since the largely unsystematic, ill-conceived and theoretically unjustified practice of reforming the administrative-territorial organization of society in the post-Soviet period has led to obvious negative consequences. An important factor for the development of self-government institutions is the process of globalization, which significantly changes socio-political relations, changes the principles of interaction between territorial communities, political organizations, and local self-government bodies. In order to effectively exercise the powers of local self-government at the local level, it is important to have a comprehensive tool: experience in regulating the administrative procedure as a tool for ensuring the activities of local self-government bodies.

***Key words:** local self-government bodies; administrative procedure; foreign experience; public administration.*

Стаття надійшла до редакції 27.11.2024